

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cur Iudæi lapidare voluerunt Dominum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

de unitate substantiæ disputat, sed de consensu quem cum patre habet: quicquid sc. geritur à Christo, patris virtute confirmatum iri.]

Quid homini improbo consilii fuerit, non est difficile coniectare. Novos Arianos adiutare, fouere Samofatenianos, ita & in disputatione ad eius tribunal appellarunt. Dolēt hoc cæteri, & Iunius, nollet factū. Quin & Beza stat contra magistrum, & unitatē patris & filii definit naturæ & essentia ratiōnisi, idēnitatē. Muscul. tamen Caluini impietatem secutus est. [Nihil, inquit, in hac causa ago, nihil possum, nihil præsto, nihil ipse sum, quod non acceperim à patre meo, illius sunt omnia mea, & quæ ille vicissim habet & facit, mea sunt, & per me facit. Agimus res easdem nec diuisi sumus. Cæterum Christus hic non de unitate substantiæ disputat, sed de consensu quem habet cum patre. Quod sc. geritur à Christo patris virtute confirmatum iri. Quanquam veteres hunc locum ad diuinitatem Christi substantiam aduersus hæreticos referebant.] Hæc ille ex Caluino, & Erasmo exultantibus Arianis.

Lutherani eisdem verbis non modo unitatem essentia probati existimant, sed etiam nonnulli eorum probant, Spiritum S. à filio procedere, quod nullo modo fieri posset, nisi de essentia sermo esset. Ita ad Patriarchæ 2. responsum 272.

[Primum argumentum Latinorum eā forma & modo quo positum est à nobis non probamus. Attamen ex minoris probatione (quæ est loā. c. 10. Ego & pater vnum sumus) nos euidenter concludimus, Spiritum S. ex utroq; procedere, idq; hac ratione. Pater prima persona Trinitatis est, quia principium, fons, & origo reliquarum: filius secunda, quia, origine non tempore posterior patre, & Spiritu S. Spiritus S. tertia persona, quia utroq; originis ratione posterior. Hoc si non detur: ordo inter filium, & Spiritum S. ratione originis nullus erit, nec ratio constabit, cur filius vel spiritus, secunda, vel tertia persona Trinitatis ponatur.]

§. 11. Marguinius obiicit. Pater & filius vnum sunt, si vnum in ratione spirandi, seu vnum spirationis principium, ergo & Spiritus S. est spirator. Nam ex Dionysio constat, nihil commune esse patri & filio, quod non sit etiam Spiritui S. commune. Verum ille de essentialibus loquitur, non autem notionalibus. Spirandi vero facultas est notionale. Marguinius imperite confundit, personale & notionale: cum non omne notionale sit persona e.

§. 12. Obiiciunt etiam Ariani apud Athanasium oration. 4. Eunomius apud Basilium l. 7. Seruetus l. 1. de Trinit. Franciscus David ex Act. 2. diei disputationis Albanensis; ministri Transyluaniæ ex Caluino, & Caluianis. Vnum se & patrem esse dicit consensu voluntatis, nam Ioan. 17. ita loquitur. *Ut sint vnum, sic ut & nos vnum sumus.* At nos vnum essentia non sumus, sed concordia. Obiecerat id falsè Athanasio in Nicenâ Synodo Arius.

Respondet Athanasius: Eo modo Angelos & sanctos esse Deo concordēs, nullum tamen autum hæc tenus dicere, *se vnum esse cum Deo.* At ego & Deus vnum sumus. Sermon 4. Quin & Christus, ex operibus cognoscite, quia ego in patre, & pater in me est. Est vnum in illo, non de solo consensu, sed essentia dicitur. Quin Christi verborum suorum verus interpretes, cum dixisset, se & patrem vnum, *Quia dixi,* inquit, *filius Dei sum.* Idem ergo esse, est filium Dei esse, non eo modo, quo sancti vocantur filii Dei, sed naturalem esse filium eadem potentia præditum. Ita Hilari. l. 7. de Trinit. Et Basil. l. 1. contra Eunomium. *Ego & pater vnum sumus,* planè vnum pro æquali, & eodem secundum potentiam accipiens. Ex quibus constat non modo patres, & concilia unitatem docuisse essentia, sed etiam

Adami Conzen in Euang. Tom. II.

iam credidisse hæc verba sic accipienda, & alteram interpretationem, vt deprauatam damnasse.

VERSVS 31. 32.

Sustulerunt lapides Iudæi, vt lapidarent eum. Respondit eis Iesus, multa bona opera ostendi vobis ex patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis?

QVÆSTIO I.

Cur Iudæi lapidare voluerunt Dominum?

§. 1. **L**apides sustulerunt, & roganti Domino, ob quod bonum opus lapidare ipsum velint? Respondent. *Non ob bonum opus, sed quod homo cum sic, faciat seipsum Deum.* V. 12. Aliqua exemplaria habent: *ἐγὼ γὰρ, alia ἐγὼ γὰρ.* Ostendere est, non modo facere, sed etiam palam facere, vt negare diuinam in Christo virtutem sese exerentem non possent. Itaque faciunt quod omnes solent improbi; vt quamuis inique seuiant, non tamen id faciant absque prætextu. Iudæorum impietatem iam destructam esse docet Athanas. orat. 5. contra Arianos.

Seuendi prætextum quarunt.

Et Epistola ad Adelphium contra Arianos, contra gentes, & Arianos inacta impietate blasphemantes: nos hominem seu creaturam in Christo adorare, disputat. Nam circumeuntes *τὰς ἀνεπαίστες* simpliciores, deorabant. *Non enim, inquit, creaturam adoramus, absque.* In Ethn. *os & Arianos isti, usmodi delirium comperit: sed Dominum verum creaturam, incarnatum Verbum Dei adoramus. Nam tamen si caro ipsa per se pars sit rerum creaturarum, attamen Dei corpus esset, neg. istiusmodi corpus seorsum discriminatum à Verbo adoratione prosequimur, nec Verbum adoratur, verbum à carne longè seponimus, sed cum sciamus, vt dictum est, verbum carnem esse factum, illud iam in carne situm Deum agnoscamus. Quis igitur tam recors est, vt Domino ita loquatur, Absiste à corpore, vt te adorem? aut quis ita impius est, vt cum Iudæis propter corpus dicat ei, Cur tu cum hominis, Deum te facis?*

Non adoramus creaturam.

VERSVS 33. 34.

Responderunt ei Iudæi, de bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia: quia tu homo cum sis, facis te ipsum Deum. Respondit eis Iesus, nonne scriptum est in lege vestra, quia ego dixi, dii estis?

QVÆSTIO I.

Quomodo se Christus defendit?

§. 1. **A**rgumentum Christi eiusmodi est. Si illi ad quos sermo Dei factus est, dii in scriptura appellantur, cur non potius, ego quem pater sanctificauit, & misit in mundum, qui sum Dei filius, me, id quod tum nominabo? Non est blasphemia quod me Dei filium appellem. Si mihi non creditis, operibus credite. ideo enim illa facio vt me Dei filium esse credatis? Non ergo se Deum negat, sed Dei filium aperte pronunciat, non eo modo, quo Prophetæ & sancti magistratus, ad quos verbum factum est: sed quod à Deo missus sit, & sanctificatus, ordinatus. Sanctificatus, variè dicitur, multi interpretantur à patre pro-

Sanctificatio.

Mm 2

dere,